

i at faa en Del af sin Ydelse indrettet saaledes, at den kom til at staa i Forhold til Prisen paa de Varer, han skulde sælge. Man maa jo ikke glemme, at Pengene var knappe i gamle Dage, og at vi ikke havde den udviklede Finansteknik og det udviklede Kreditsystem, som vi har i vore Dage. Den Gang var det en ganske udmærket Maade for en Mand, der ikke raadede over de tilstrækkelige Midler til at erhverve sig en Ejendom, at faa den mod en aarlig Ydelse. Man har enkelte Eksempler paa, at Køberen slet ingen Købesum har udredet, men at det hele er blevet Arvefæste, og man har talrige Eksempler paa, at Køberen har ønsket Arvefæstet betydelig øget ud over, hvad Sælgeren vilde gaa ind paa, netop fordi han vilde sikre sig mod ved faldende Konjunkturer, at komme til at svare en Afgift i Form af Rente, som vilde være trykkende. Nu ønsker man at faa dette Forhold hævet, og Motivet er selvfølgelig de høje Kornpriser. Efter min Mening er det ganske kortsynet af de paagældende, bortset fra, at det er uretfærdigt at ville undrage sig denne Byrde, fordi den i Øjeblikket viser sig stor. Gennem Halvfemserne var der ingen, der tænkte paa at faa Arvefæsteafgiften ophævet. I det hele taget har der i Løbet af trekvart Aarhundrede inden Krigen været gjort gentagne Forsøg paa at faa dette Forhold afløst, men der har ikke været nogen som helst Trang hos Yderne til Afløsning. Endnu saa sent som i 1913 tilbød Staten sine Arvefæstere en Ordning, som var ret kostbar for Statskassen, men heller ikke da var der noget særlig stærkt Ønske fremme om at faa dette Forhold ordnet.

Da vi afløste Kirketiende og Præstetiende, valgte vi — og det var uangribeligt — Halvfemsernes Kornpriser som Grundlag, de sidste ti Aar. Da var Kornpriserne meget lave, men ingen anede, om de i Fremtiden kunde blive højere. Hvis man nu vilde have hele dette Forhold afløst, kunde der være Anledning til atter at tage de sidste 10 Aars Gennemsnitspriser. Da har de været højere, men nu vil man have de daarlige 90-ere med for at faa Afløsningssummen trykket saa lavt ned som muligt. Der staar ganske vist i Betænkningen, at man ikke tilsigter at paaføre Nyderne Tab. Ja, det er meget muligt, at det ikke er villet, men jeg kan ikke undlade at gøre opmærksom paa, at man med positiv Sikkerhed ved, at der vil paaføres dem Tab for Tiden. Jeg mener end ikke, at denne Ordning af Spørgsmaalet er ganske grundlovmedholde-

lig, for her er ikke Tale om, at Almenvellet kræver Afløsningen, det er en ganske faatallig Klasse af Mennesker, som vil nyde Fordel af dette, og hvis der tvangsmæssigt ved en saadan Lejlighed skal træffes Foranstaltninger, skal det være mod fuld Erstatning, og dette her er ikke fuld Erstatning. Og ligesom Ejerne ikke faar fuld Erstatning, er det, som sagt, i høj Grad Tvivl underkastet, om Afløsningen virkelig er til Fordel for de paagældende Mennesker; for hvis vi tænker os det Tilfælde, at Kornpriserne falder som i 90-erne eller derunder, vil det være ganske overordentlig ufordelagtigt for disse Ydere at have faaet Afgiften afløst.

Man maa dernæst ikke glemme, at dette Spørgsmaal er ikke et Spørgsmaal, som alene vedrører Yderne og Godsejerne, det vedrører Yderne og forskellige Embedsmænd, ikke mindst Præster, og Statskassen, og derfor har Statsmyndighederne ogsaa tidligere ment, at man ikke kunde lægge et saa langt Aaremaal til Grund for Beregningen, som man nu foreslaar. Man behøver blot at læse, hvad Universitetets Kvæstor i sin Skrivelse af 26. Oktober 1917 gør gældende. Dette Lovforslag betyder en betydelig Forringelse af Statens Indtægter, og jeg mindes ikke i den Tid, jeg har haft den Ære at have Sæde i dette høje Ting, nogen Sinde at have hørt, at Statskassen trængte til at faa sine Indtægter formindsket. Det er ikke længere siden end i Gaar, at den højtærede Finansminister endog mente, at Statskassen i høj Grad trængte til at faa nye Kilder at øse af. Staten har tidligere anvendt de sidste 5 Aars Gennemsnit som Afløsningsgrundlag, men er senere gaaet over til de sidste 10 Aars Gennemsnitspriser, Kapitelstakster, ligesom Staten har taget indtil 2½ Gang Rekognitionen, Lovforslaget gaar kun ud paa 1½ Gang. Men, som sagt, tidligere har Yderne aldeles ikke villet gaa ind paa noget af dette, i hvert Tilfælde kun ganske undtagelsesvis, og naar der er gennemført en frivillig Afløsning, har den ligget betydeligt højere, end Lovforslaget tager Sigte paa.

Med Hensyn til Embedsmændenes Tab ved dette Lovforslag forekommer det mig ikke at være tilstrækkeligt, at det Tab i Indtægter, som Embedsmændene lider, skal udlignes ved en Godtgørelse af Statskassen, der fastsættes ved en Bevilling paa de aarlige Finanslove. Det er efter min Mening en upassende Maade at behandle Embedsmændene paa, at man fratager dem en Del